Ч. 204 (14.747). Львів, четвер 16. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Історія з календарями повторяється.

КОНФІСКУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КАЛЄНДАРІ ЗА СОКАЛЬСЬКИМ КОРДОНОМ

Ще памятаємо загальне здивування та пригноблення нашої прилюдної опінії з приводу минулорічної конфіскати українських календарів на Волині, Холмщині, Поліссі й Підляшші. На місці коментарів до вісток про ці конфіскати залишилися тоді як сумний спогад білі плями на сторінках української преси. А тепер маємо початок аналогічних випадків.

Нам пишуть з Холмщини: Дня 31. м. м. селянин Іван Салдачук з Лазісків замойського повіту дістав з адміністрації календаря „Золотого Колосу" кількадесять примірників цих календарів для розпродажі між односельчанами. Начальничка почтового уряду в Скірбишові видала пачку з календарями Салдачуковому синові, але негайно повідомила команданта місцевого постерунку поліції, що наказав двом поліціянтам забрати усі — ще не розпаковані — календарі. Наказ виконано. Селяни живо коментують цю подію.

Стільки лаконічна інформація нашого кореспондента. Тут додамо, що Лазіска — це одно з сіл, де рік тому перекотився гураган польсько-українського хлопського найдивачнішого під сонцем бунту. Чи українські, дійсно українські, але суто релігійні, будуючі, поважні й чисто господарські календарі на тих селах вам пошкодять? Чи краще, щоб на їх місце чиясь рука підсунула щось, що пошкодить і вам і нам і цілій християнській цивілізації?

Поголоски про акцію проти уряду ґен. Складковського.

Польська преса пише, що консерватисти підготовляють акцію проти цілого уряду ґен. Складковського на терені парляменту. З тією метою вже на першому засіданні сойму в осени посли зголосять внесок згідно зі ст. 29. конституції з домаганням, щоб уряд прем. Славой-Складковського уступив. Консерватисти закидають, що уряд ґен. Складковського не має ніякої програми в ніодній з важних для Польщі справ. Уряд не має рішуче програми в українській і жидівській справі, не веде послідовної політики у справі рільного устрою, у справі перенаселення села і безробіття.

—o—

Націоналізм у Таджікстані.

У таджікській совітській республиці йдуть дальші переслідування „буржуйських націоналістів". Арештували двох заступників голови уряду Таджікстану як „троцьківських шпигунів", секретаря уряду, голову міської ради Сталінабаду та інших. Невідомо, яка доля стрінула премієра Таджікстану, що його преса називає „зрадником і політичним злочинцем". (АТЕ).

—o—

Новий адміністраційний поділ наших східних окраїн.

Центральний виконавчий комітет поділив „Озівсько-Чорноморський край" (який обіймав Кубанщину і Донщину) на дві окремі округи з осередком в Катеринодарі і в Ростові. Перша округа, з українською більшістю обіймає Кубанщину, друга — Донщину.

Червоні тратять решту території на півночі.

Валенсійське міністерство оборони признає, що на північному фронті національні війська заняли ряд місцевостей і дійшли до села Мазуко; на фронті Леону заняли Піко Куанто. Наступи на Сієрра Кулєра відбито.

Національне командування також повідомляє, що на астурійському фронті національні війська пішли на кільканацять кільометрів вперед, займаючи місцевість Мазуко і гору на захід від Віллянена і Пеналябрес. На фронті Леону заняли нац. війська копальні Санта Мосія і Віллар дель Пуерто.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подає національне командування, на арагонському фронті (відтинок Вальдес Калєра) червоні безуспішно атакували національні війська, які опісля перейшли до протинаступу, наражуючи ворога на чималі втрати. На побоєвищі найдено 300 червоних вояків.

КУБА, ЧІЛЄ Й АРГЕНТИНА НЕ ВИЗНАЮТЬ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ?

Державний департамент довідується, що Арґентина і Чіле відповідять відмовно на внесок Уруґваю щодо визнання уряду ґен. Франка. З Гавани подають, що таку саму відповідь дасть уряд Куби.

Над Катальонією обстріляли французький літак.

Валенсійське міністерство оборони подає, що національний літак обстріляв над Катальонією французький комунікаційний літак, що курсує між Марселем і Барсельоною. Французький літак поважно ушкоджений.

В 1. годині вночі товариство, до якого належать літаки, що курсують між Марселем і Барсельоною, заявило, що йому нічого не відомо про цей напад. Вчора згаданий літак відбув свій лет нормально і в год. 15.22 причалив у Марселі неушкоджений. Тимчасом з летунського майдану Маріняне (під Марселем) повідомляють, що над Катальонією до літака стріляли, але безуспішно.

У Данціґу арештують польських листоношів.

Вчора (у вівторок) поліція Данціґу арештувала 7-ох листоношів польського поштового уряду, перевела ревізію в їхніх торбах та забрала кільканацять примірників краківського „Курієра" та „Балтійського Курієра".

Польська преса з обуренням пише про цей факт, покликуючись на договори, що забезпечують польську пошту перед ревізіями і вилучують польських державних урядовців зпід компетенцій влади вільного міста.

Совітський патріотизм.

„Вивчення історії, особливо історії рідної країни озброює знанням історичного розвитку людського суспільства, виховує любов до свого народу, до своєї батьківщини".

Це не цитата, запозичена зі шпальт якоїсь „буржуазної", „фашистівської" ґазети, ні це цитата з передової статті московської „Правди", офіційного органу Центрального Комітету всесоюзної комуністичної партії большевиків.

І далі „Правда" в цій статті додає: „Вивчення історії СССР має величезне значіння для виховання справжніх совітських патріотів, щиро відданих справі Леніна-Сталіна!"

Отже мабуть справді минули ті часи, коли складалися тим, може ще й досі актуальні, але цілком вже теоретично, такі пісні, як:

Я хату покинув, пішов воювать
Щоб землю селянам в Ґренаді віддать.
Прощайте-ж ви, рідні, прощей-же сімя!
„Ґренада, Ґренада, Ґренада моя"...

Мабуть справді не може вже бути тим перманентна, світова революція гаслом, в імя якого все населення СССР ішлоб на руйнування свого особистого життя, ішлоб на війну, на смерть! Отже доводиться ці гасла революції, любови до неї, оборони її заміняти на щось зовсім зрозуміліше, реальніше, конкретніше, особливо для покоління, яке взагалі про революцію чуло тільки з оповідань.

І ніби новим таким гаслом проголошено з Синайської гори секретаріяту центрального комітету партії нові ніби розуміння: „наша соціялістична батьківщина — наш СССР", любов до них, оборона їх.

Але водночас треба-ж зробити цю батьківщину привабливою, заповідженим „веселішим, кращим життям" тепер, безмежно щасливими перспективами в майбутньому, силою її, міццю в минулому.

Час вже зняти маску, час відкинути ці всі, заапробовані ще не так давно в тому-ж секретаріяті центрального комітету революційні літовирахування, початок сучасности з дня жовтневої революції, відкинути цю ще недавно таку „революційну" теж заапробовану історію Покровського, яку вважають тепер тільки „вульґарною соціольоґією". Час показати справжню історію минулого з її привабливою силою, міццю, дарма, що створили її уряди, проти яких зроблено революцію. Отже обличчям до минулого! Обличчям до „справжньої наукової історії" СССР!

І справді захоплюються вже в СССР (тобто з совітській Росії!) перемогою Олександра Невського над німцями-хрестоносцями на леді Чудового озера. Приємно хоч в аспекті минулого

лишатися цією перемогою, мати можливість називати німців пройдисвітами та псами-лицарями!

Хмельниччина — цеж боротьба українського народу проти польських панів і султанської Туреччини, а водночас братерський звязок з російським народом!

Вихвалюють, перекладають іншими мовами твори письменника графа Олексія Толстого, не теперішнього, ні, а царедворця часів Олександра II., автора драм „Смерть Івана Грозного", „Федір Іванович", „Борис Годунов", роману „Князь Серебряний" часів Івана Грозного..

Реставрують, ремонтують „цінні історичні памятники" на шведській могилі під Полтавою...

Створено і поширено по всьому СССР фільму „Петро I", герой якої не колектив, не російський нарід, а „видатний державний муж", „реформатор варварської дійсности, перетворювач країни, що зумів змобілізувати її поступові сили на велику творчу роботу, фільму, в якій змальована „знаменита Петрівська доба, доба невтомного творення могутности російської державности"...

А водночас сам голова жюрі урядової комісії для конкурсу на найкращий підручник історії СССР, сам генеральний секретар партії, гримає на всіх тих істориків, що ідеалізують наприклад повстання стрільців проти Петра I., бо був це рух не революційний, а реакційний, скермований проти його намагань реформувати Росію.

Вихвалюють і славлять „героїчну сторінку з нашого минулого — Бородинський бій та війну 1812 р.", і разом з цим „славетного полководця Михайла Кутузова", соратника великого полководця Суворова (доведеться мабуть знову ставити памятник Суворову, скинутий по жовтневій революції!), „обережного" Барклая де Толлі, „хороброго" князя Багратіона...

Величають графа Льва Толстого, але не з приводу його революційного за часів царату пацифізму та антимілітаризму (який підтримували тоді большевики, виступаючи проти воєн взагалі), ні, вишукують у його „Війні та мирі" уславлення безмежного опору ворогові, оспівування батьківщини, покликуються на „доньку старого російського генерала „Марію Волконську", на „скромного, тихого російського старшину" Тімохіна, на невідомого солдата, яких ніхто ніякими силами не зможе примусити служити іноземному насильникові... Як гасло наводять слова цього солдата: „Усім народом навалитись хочуть; одне слово — Москва. Один кінець робити хочуть!"...

Ну, і зрозуміло вихвалюють ролю большевицької партії і совітської влади, які підняли ввесь нарід проти нападу чужоземних буржуазних держав, урятували країну від чужоземної кабали і поневолення імперіялістичних держав, забезпечили державну незалежність, оборонили свою землю („Владивосток далеко, проте це місто нашенське", наводяться слова Леніна) і створили умовини для розвитку народів СССР!.

Всі ці варіяції на тему „Гром победи раздавайся веселися храбрий Росс", взято-ж не з московських, не з російських ґазет, все це друкується в українських ґазетах, „Вістях", „Комуністі", „Пролетарській Правді", новий підручник Шестакова перекладається на мову українську. Отже й на Україні хотять створити совітських (чому не отверто казати: російських!) патріотів. Щож, проблема створити „єдину неподільну" чи то Росію, чи то СССР, давно вже була спокуслива. Хто тільки не брався за її виконання, та щось не щастило...

І коли не створено завдяки Історіям Карамзина, Полевого, Соловйова, завдяки підручникові Іловайського за майже сто літ російських патріотів на Україні, то чи можна створити їх тепер за допомогою хоч і підручника Шестакова!?

В яких би умовинах там не виховували українську молодь, але вона вже твори Шевченка добре знає і знає, що таке уявляла собою Хмельниччина, яку ролю для України відіграв Петро I..

Можна собі уявити, як мусить ділати там, на Великій Україні, оце одверте скинення маски, оце розперезання російського шовіністичного патріотизму!

Всяка акція створює протиакцію, і нема нічого дивного, що там, на Великій Україні, російський патріотизм наштовхується на патріотизм український, з яким у ніякий спосіб не може дати собі ради. І ніколи, в ніяких умовинах, нарід український не погодиться на фальшування його історії, його минулого!

Можна тут навести одну цитату з „Війни і миру" Толстого. „Филя народньої війни піднялася з усією своєю грізною величною силою і не питаючи нічийого смаку і нічиїх правил, з наївною простотою, але з доцільністю, не розбираючи нічого, підіймалася, спускалася і забивала французів доти, поки не загинула вся навала".

Це писане з приводу навали французів. Але водночас це відноситься до всякої чужоземної навали.

Гл. Л.

—o—

Смерть англійського пацифізму.

(Від власного кореспондента).

Париж, 11. вересня 1937.

Найважнішою політичною подією дня, чи пак наших бурхливих днів, є без сумніву вислід голосування англійських робітничих союзів (трейд-юніонів), що масовою більшістю заявилися за безперервними і ґіґантськими зброєннями Великої Британії.

Сьогоднішній „Таймс" витає ухвалу Генеральної Ради Трейд-юніонів ось так: „Відважне рішення англійського робітництва вказує на його патріотизм і добрий змисл". Всю нинішню льондонську пресу заповнює менш-більш ось така фраза: „Провідники робітничих союзів солідаризуються з консервативними міністрами".

Англійський інтеґральний пацифізм, який за часів соціялістичного уряду Мекдональда-Гендерсона дійшов до абсурду, бо соціялістичний уряд роззброював тоді Велику Британію на суходолі й на всіх океанах та морях і то в часі, коли цілий світ зброївся, помер учора, і то остаточно, рішенням жреців і носіїв ідеї роззброєння Великої Британії, щоб дати добрий приклад світові! Міжнародня анархія на Середземному Морі, на тому розкішному і найспокійнішому морі Европи, де Велика Британія тримає морську поліцію і де появилися таємні підводні судна-пірати, що любуються у нищенні англійських кораблів, є найповажнішим ударом у престіж Великої Британії. І перед силою та грозою тієї події блідне навіть спогад абісинського конфлікту, коли то роззброєна Англія скаржилася на Італію перед Лігою Націй, наче якась національна меншина!

Як Франція будувала свою „лінію Мажіно", то майже вся англійська преса вказувала на Францію як на великодержаву, що заколочує мир в Европі. Англійська публична опінія вимагала тоді роззброєння Франції! Нині англійські ґенерали є приявні на всіх французьких маневрах, між Францією й Англією істнує теж якнайтісніша співпраця морських боєвих сил — пересічний англієць зовсім цьому не дивується, Франція має знамениту англійську пресу ліву і праву, яка славословить французьку націю, як найбільше миролюбну на світі.

Вся та нерішучість західних демократій в усіх міжнародніх сучасних проблемах є безпосереднім наслідком англійського зрештою дуже шляхотного пацифізму, що лютував довгі роки, мов якась суспільна пошесть, у країні гордого Альбіону та відібрав йому на довгий час екзекутивну силу.

Французи твердять, що їх зброєння врятували Велику Британію, бо вони дали чи, краще сказати, дають англійцям час наздігнати зброєння европейських і поза-европейських держав.

Якби воно й не було, одно певне і наглядне: англьо-французька співпраця проявляється зі щораз більшою силою в тій велитенській світовій грі на просторі від Далекого Сходу до Іберійського півострову — в тій партії, що щойно розпочалася. І західні демократії грають на проволоку.

Юрій Студинський.

Староство в Золочеві не дозволяє на заснування Товариства „Орли".

Орґанізація Католицької Акції Української Молоді, яка від кількох літ розвивається серед нашого народу, дістала цього року нове статутове оформлення через затвердження статутів Воєвідством під назвою „Орли".

Здавалося, що ця орґанізація, так нині пропаґована Апостольською Столицею і так поширена серед ріжних західних народів, орґанізація, як відомо, аполітична, якої головним завданням є виробляти та поширювати католицьку ідеольоґію у практичному житті, — не найде перепон у своїй діяльности.

Кружок К. А. У. М. у Сасові, діставши отсей новий статут, вислав його через Головну Раду до зареєстрування в золочівському Старостві. На велике здивування дістали ми зі староства в Золочеві письмо, яке подаємо тут в оригіналі:

Złoczów, dnia 8. września 1937. Starosta powiatowy Złoczowski Nr. B. 42. Do Założycieli Oddziału Stow. p. n. Koło „Orłów"; K. A. U. M. w Sasowie na ręce P. Romana Lipki w Sasowie. Na podstawie art. 14. prawa o stowarzyszeniach z dnia 7. października 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808) zakazuję założenie zgłoszonego Oddziału p. n. Koło „Orłów" K. A. U. M. w Sasowie, albowiem istnienie tegoż może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego, a w szczególności ponieważ Pilicz Józef karany był sądownie i administracyjnie, zaś Czypak Michał administracyjnie z art. [illegible] prawa o wykroczeniach. Od niniejszej decyzji przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania do Wojewody Tarnopolskiego za mojem pośrednictwem w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po dniu jej doręczenia. — Starosta powiatowy: w z. Wrześniowski, wicestarosta.

Отже в часі завзятої комуністичної аґітації, яку переживаємо також у нас, мотив заборони такий, що істнування католицької орґанізації „może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku".

Зазначуємо ще, що Йосиф Пиліч і Мих. Гипак є визначними членами інших місцевих товариств, а були карані адміністраційно за улаштування могили в церкві в день Зелених Свят.

„Подивляємо вашу культуру і завзятість..."

Українська делегація на XXI. Міжнар. Протиалькогольному Конгресі. — Українській молоді не дозволили зложити привіту. — Небувалий успіх нашої вистави.

(Власна кореспонденція).

Варшава, 14. вересня.

(КТВ.) Наради Конгресу відбуваються згідно з поданою вже в „Ділі" програмою і розподіляються на багато секцій та спеціяльних зіздових комісій.

Ще 10. й 11. ц. м. відбулися в готелі „Брістоль" великі збори европейської секції Всесвітнього Протиалькогольного Союзу, які між іншим вирішили отсі справи: проект улаштувати всесвітні протиалькогольні дні одночасно відкинено, створено спеціяльну комісію для досліджування проблеми: спорт і алькоголь і врешті вирішено, що XXII. Міжнар. Конгрес відбудеться в 1940. р. в Гельсінґфорсі (Фінляндія).

В м. неділю після обіду врочисто отворено перший Міжнародній Католицький Протиалькогольний Конгрес, при чому монсиніоре Кортезі відчитав листа від папи з благословенням для учасників.

У переповненій салі авґсбурського збору радять численні делегати протестантів-абстинентів, майже щодня відбуваються реферати в Світовій Конференції жіночого протиалькогольного руху. Взагалі учасники Конґресу мають час цілковито заповнений. Крім засідань і конференцій — сама прецікава протиалькогольна вистава, яку подрібно опишемо в окремій кореспонденції — забірає глядачам і студіюючим дуже багато часу. Поза чисто науковою працею усі вільні години абсорбують учасникам Конгресу симпатичні товариські зібрання.

Симпатичний настрій панував уже відразу в суботу на запізнавчій вечірці, де виступали такі славні артистки, як п. Ромен і танцюристка Бучинська. На недільному равті у презідента міста була вже й ціла наша делегація, що увесь час навязувала контакти з чужинецькими делегатами. В понеділок перевели всі абстиненти вечір на прекрасному концерті польської музики у Великому Театрі, слухаючи продукцій симфонічної орхестри П. Р. під батутою композ. Фітельберга.

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

Українська делегація під духовим проводом **о. д-ра Цегельського** бере активну участь у всіх нарадах, забіраючи часто голос у дискусії. М. ін. у понеділок 13. ц. м. на секції священників (у рямках І. Міжнар. Католицького Конгресу) при нагоді дискусії над рефератом про алькоголізм і завдання душпастирства забрав голос представник Т-ва св. Андрея **о. д-р Ігнатій Цегельський** та вказав, які користи для населення може мати праця душпастиря-апостола тверезости, зілюструвавши свої тези цікавими прикладами з історії нашого тверезницького руху. Загальне зацікавлення чужинців викликало оповідання нашого репрезентанта про **бюро посередництва праці** для українського робітництва, що істнувало в рр. 1910—1914 у Найберун на давнішій австрійсько-німецькій границі, куди переходила вся сезонова робітнича еміґрація до Прусії. Управителі бюра були чимало здивовані, коли дідичі жадали від них робітників з точно означених повітів, кажучи, що вони є кращі, ощадніші, совісніші. Показалося потім, що в повітах, які мали у німців таку добру репутацію, переведено перед 40 роками духовну акцію в справі тверезости. Не менш цікава була згадка тогож делегата про серію великопістних проповідей на тему тверезости, що — як нпр. у парохії Городок — потрапили зеднати 200 дійсних членів до братства тверезости.

В дискусії над рефератом у Союзі учителів-абстинентів беруть участь від українців пп. **проф. Ю. Каменецький** та **проф. Горницький**, інформуючи чужинців обширно про антиалькогольний рух поміж українським учительством. Особливо тріскі звязки навязали ці делегати зі **шведськими, швайцарськими** та **балтійськими** делегатами, що живо цікавляться українськими справами.

ДЕЛЕҐАТОВІ НАШОЇ МОЛОДІ НЕ ДАЛИ ПРОМОВИТИ!

У вівторок 14. ц. м. пережили всі учасники Конгресу незабутні хвилини передачі молодю всіх країн, що зіхалась наколесними штафетами, почесних грамот, привітів та диплюмів. Серед ліса ріжнобарвних прапорів — у приявності цілої президії — стануло кількадесять молодців і дівчат, синів і доньок усіх европейських народів у спортових та національних одягах. На поклик предсідника кожний з репрезентантів поодиноких держав виходив на трибуну й вітав представників усіх націй своєю матірньою мовою.

У хвилині, коли репрезентат Німеччини скінчив відчитувати письмо Бальдура фон Шіраха, вождя німецької молоді, встав представник української молоді п. **Я. Дзиндра** і зложив на руки предсідника **д-ра Роберта Геркода**, дир. Міжнар. Бюра боротьби з алькоголізмом у Льондоні, текст (у німецькій мові) промови, якою хотів повітати товаришів абстинентів інших націй. **Але д-р Геркод відкинув пропозицію і не допустив до голосу української молоді. Провідник поляк д-р Ходзько заакцептував одним кивненням голови** постанову д-ра Геркода. Для підкреслення, що та постанова **цілковито необоснована**, наводимо повний текст невиголошеної промови:

„Як делеґат Українського Протиалькогольного та Протинікотинного Т-ва „Відродження" у Львові і як репрезентат української академічної молоді вітаю найсердечніше високий Конгрес, що є спільною стрічею молоді цілого світу, яка поставила собі за ціль боротьбу з одним із найбільших лих людства. Іменем тої молоді заявляю, що ми готові співпрацювати над визволенням людства з кайдан алькоголізму. І коли постанови високого Конґресу покладають на молодь цілого світу якісь зобовязання, українська молодь є одна з перших, що співпрацюватиме над їх здійсненням,

П. ЕЛЬБОҐЕН.

Розмова на 10.000 миль.

У поїзді на лінії італійської Рівіери сиділа в ресторановому вагоні молода гарна жінка і пила чай. Саме хотіла вона заплатити, коли у дверях показався стрункий мужчина, охопив ясними очима вагон, шукаючи місця і попрохав дозволу у цієї пані присістися. Дама, що вийняла вже була калитку з торбинки, завагалась і вложила її нанново, бо мужчина, що сів перед нею видався їй знайомим, хоч вона ніяк не могла пригадати собі, звідки його знає. Вона задумалася на хвилину і він теж якби шукав фрази, щоб почати розмову. Дивився всміхнений перед себе, а коли його сусідка витягнула папіроску, він подав їй покваино сірник.

Коли він подавав їй сірник, його жест нагадав їй якусь сцену з театру і в тій самій хвилині, вона пізнала його:

— Сіньор Тореллі? — спитала півголосом, червоніючи так, що її дівоче личко ще помолодшало від блиску її очей коліру пармеських фіялок.

Він притакнув:

— Чи ви пані, ввесь час шукали в думках хто я?

— Но так — засміялася вона. — Я чула вас щонайменше пять разів у „Богемі", „Казках Гофмана", „Марті", а крім цього маю дуже добре радіо і грамофон...

Він широ сміявся і зпоза широких уст показував свої здорові зуби:

— Щодо партії з „Марти" то це булоб дивно.. Я співаю в ній дуже рідко. Чи ви чули мене минулого року у Стокгольмі? Чи ви шведка?

І дивився на неї проникливо моргаючи очима, як людина трохи схвильована, що не може пригадати собі якесь добре знане слово

— Ні, я — француженка, парижанка.

Тепер він щиро засміявся:

— О, тепер знаю, хто ви. Тільки єдина жінка в цілій Европі виглядає водночас як дама і дівчинка, саме так і то точнісінько таксамо як ваш голос, ніжний, пестливий — пані Жеральдино Лятур! Я маю щонайменше десять ваших плит, і одна з них краща від другої.

Він зовсім по великосвітському, трохи комічно передав їй почерез стіл руку, щоб представитись формально: „Тореллі".

Вона легко встала:

— Так, як ви вже самі вгадали: Лятур. Я дуже горда, що великий італійський співак любить мої маленькі пісеньки.

Він говорив далі у захопленому тоні:

— Чи це правда, що ви самі пишете свої тексти?

— Так, здебільша. Тепер їздить зі мною мій композитор, що дороблює до них відразу музику... гарну музику, правда?

— Так? Ваш композитор? — посоловів він трохи і погладив свое чорне як лякер волосся.

— А де він тепер, коли вільно спитати?

— Виїхав попереду... я зустрінуся з ним нині в Монте Карльо.

— Чи ви маєте там гостинний виступ? — спитав якби сумним тоном.

Вона кивнула головою.

— Так, і потім у Ніцці і Марсейлі. Де далі — про це вже рішить мій манаджер... Може в полудневій Америці.

Він усміхнувся меляхолійно:

— А я їду завтра вранці з Генуї до Каїро, звідти до Індії та Австралії. Турне щонайменше на два роки.

— Ви кажете це так сумно.. — і вона не могла відорвати свого погляду від його прегарних глибоких очей.

— Коли кажу, то це відповідає тому, що так відчуваю... Маю чомусь таке враження, що за цих кілька хвилин я трохи задурився у фіялкових очах одної Жеральдини.

— Жарти... — засміялася — нема кохання від першого погляду, маестро!

— Коли істнує кохання то тільки від першого погляду... бодай у мене — заявив поважним тоном.

Поїзд затримався дві хвилини і знову пірнув у тунель. Тоді Тореллі почав говорити напів пошепки:

— Моє життя нагадує таку подорож. Раз-у-раз темні тунелі і тільки вряди-годи блисне який гарний краєвид перед очима. Наприклад тепер: те, що бачу перед собою — прегарне.

І поцілував її в руку.

— Яке це дивне — відповіла пісенькарка — я зовсім таксамо уявляла собі Карла Тореллі, як він виглядає. Я знала, що це не той геройський тенор, як усі інші, з позою, гордий, себелюбний, а якийсь більше людський, молоденький... — при цьому якби в заміну глянула теж у його очі.

— Чому я не можу їздити з вами... хоч трохи, ні, хочби один рік, кілька років... як довго ви дозволилиб... Мене супроводить віддавна моя жінка, з якою я так мало маю спільного... Але нащо я говорю вам про це? Ви-ж маєте вже товариша подорожі і то композитора.

Вона заплющила очі:

— Він не має для мене значіння.

Кельнер підійшов до стола:

— За кілька хвилин будемо у Генуї.

Співак устав нервово, заплатив і сказав пошепки:

— Бувайте здорові, Жеральдино... особо з

як теж відродженням людства до нового, шляхотноого, тверезого і піднеслого життя."

Сподіємося, що ця дивна й незрозуміла заборона провідників Конгресу не перешкодить зацікавленим нами чужинецьким приятелям познайомитися зі змістом цієї промови, про що свідчать м. ін. вислови богатьох закордонних делегатів, що приходили інформуватись, чому українців не допустили скласти привіт. Наші делегати, зберігаючи гідність і такт супроти господарів, не роздмухували цієї справи. Але й так негайно після заборони у пропамятну книгу нашої вистави вписалось багато чужинців, написавши м. ін.: „Подивляємо Вашу культуру і завзятість. Слава Братам українцям!"

УКРАЇНСЬКІ КОНДОЛЕНЦІЇ З ПРИВОДУ МАСАРИКОВОЇ СМЕРТИ.

На вістку з Праги про смерть б. президента Чехословаччини зібралося у вівторок вранці пленарне засідання Конгресу, на якому всі делегати складали кондоленції на руки чехословацького посла у Варшаві. Від українського абстинентського руху склав спочуття проф. Ю. Каменецький, підкреслюючи у промові, що покійний президент ставився позитивно до українців, допомагав розвоєві наших академічних шкіл та цікавився всесвітнім абстинентським рухом, чого слід маємо м. ін. в українських перекладах його протиалькогольних творів

*

Сьогодні зголосили свою участь у Конгресі Іран та Венезуеля. Усі кореспонденти закордонної та польської преси відфотографували українську виставу, але про це та про все інше — завтра.

*

Крім нашого „Діла" лиш один шведський часопис „Свенска Моргенблядед" приніс уже сьогодні свою спеціяльну кореспонденцію з Конгресу, де м. ін. згадується і про участь української делегації.

Усі однакові.

Відомий паризький фейлетоніст, Ґ. де Ф. часто оповідав своїм знайомим про свій подвиг зперед кількох літ. Діялось це після славної крадежі в одній зі саль паризького Лювру, цінного образу кисти Тиціяна. Справника не віднайдено.

Журналіст рішив переконати знайомих, що при істнуючих у музею порядках і йому вдасться такий самий жарт. Як рішив, так і зробив. Пішов у товаристві приятеля по пері до Музею Інвалідів і тут користаючи з неуваги дозорця, стягнув з вітрини славний капелюх Наполеона. З цінною памяткою вернувся тріюмфально до своєї редакції, де товариші подивляли його, а він приготовив до друку фейлетон, начинений злобними замітками під адресою музейної адміністрації.

На другий день Ґ. де Ф. в товаристві того самого приятеля йде знову до Музею Інвалідів, щоб положити назад у вітрині історичний капелюх малого капраля. І тут, о жах! — стверджує, що у вітрині є на тім самім місці... капелюх Наполеона!

Певно Наполеон мав кілька гузинів запасових капелюхів! — сказав злосливо фейлетоніст, прохолонувши зі здивування. Наскільки та подія не правдива, то в кожному разі. добре подумана.

Однак значно гірше передумав свою справу пан інжинір Р., коли прийшла йому думка заміняти свій льотерійний льос на інший, що мав його бюровий товариш п. Ст. Ні сіло ні пало видалося панові Р., що льос товариша має щасливіше число, ніж його власний льос. І так довго настоював, так витревало забігав, що врешті заміняв свій льос на льос пана Ст. Кілька днів ходив пан Р. гордий і веселий, подібно як цей паризький фейлетоніст з автентичним капелюхом Наполеона.

Аж прийшли дні тягнення. І тоді, в останнім дні на льос пана Р. впало пятьдесять золотих, а на льос пана Ст. якраз тисячу разів більше.

Тепер п. Р. не шукає вже цифрових комбінацій у льотерійних числах і за ніщо на світі не дасться намовити заміняти свій льос на інший, нібито щасливіший.

Добре є кожне число, бо кожне має однакові шанси .

—o—

З українського життя в Югославії.

ЮГОСЛАВЯНСЬКІ УКРАЇНЦІ ДБАЮТЬ ЗА СВОЮ ПРЕСУ.

З „Руских Новин" довідуємося, що ще цього місяця вийде друком культурно-освітній часопис „Думка", призначений для світської і духовної української інтелігенції в Югославії. „Думка" друкується в друкарні Т-ва „Просвіта" в Руськім Керестурі і буде її органом; редактором „Думки", що появлялася досі як орган молоді в Загребі літографовано, є о. С. Саламон.

Таким робом наші брати в Югославії мають тепер чотири пресові органи: тижневик „Руски Новини" (в бачванському діялекті), двотижневик „Рідне Слово", місячник для дітей „Наша Заградка" (в бачван. діялекті) і згадану вгорі „Думку". Дуже тішимося, що українці в Югославії дбають так ревно за власну пресу.

„ДЕНЬ ПРОСВІТИ" І ВИСТАВА В РУСЬКІМ КЕРЕСТУРІ.

„День Просвіти" відбувся 15. серпня ц. р. в Р. Керестурі. Того дня отворено в Нар. Домі виставу народніх виробів, вишивок, старої народньої ноші й інших памяток з минулого Керестура. Були теж виставлені українські ґазети з Галичини й Америки. Виставу відвідало понад 1.500 людей і всім вона подобалася. Ввечорі дали наші школярі дві амат. вистави: „Ой та Просвіта" і „Мати", котрі добре вдалися. Студентський хор відспівав кілька українських народніх пісень. Чистого приходу з вистави нар. виробів та з амат. вистави було 2.500 динарів. Тим „Днем Просвіти" зробила „Просвіта" наших бачванських братів великий крок вперед.

ПРАЗНИК В ПРНЯВОРІ.

Дня 19 серпня ц. р. відбувся у Прняворі храм церкви — празник Преображення. Прняворський празник відбувався все при великому здвизі народу. І цього року зійшлися понад 3 тисячі людей, щоб заманіфестувати свою відданість греко-католицькій вірі та привязаність до української нації. Було досить людей з банялуцького деканату, як теж зі Славонії. Це певне, що такі здвиги народу мають немалу користь для нашої свідомости і приносять великі моральні успіхи. Для цьогорічного празника була наша церква гарно впорядкована. Довкола парохіяльного дому та церкви зроблено підмурівку і тим церква дістала величавий вигляд, що мало де такий найдеться. Теж помальовано і вікна на церкві. На празник прибули отсі священики: о. Орос, о. Юристий, о. Якимів, о. Думка, о. Матус та о. Біляк. Порядок був ось такий: у навечерія празника відправилось Всенічне, Суплікація і потім була проповідь. Проповідував о. Думка. У сам день празника відправилося 5 читаних Служб Божих та Утреня. Торжественна Служба Божа була на дворі, щоб могли всі люди бачити і чути. Відправляли: о. Орос та о. Юристий, діяконував о. Матус і богослов Біленький. Проповідь мав о. Якимів. Моральний успіх празника був великий, до сповіди та до св. Причастія приступило коло 700 вірних. Після торжественної Сл. Божої відбувся соборчик священників під проводом о. декана Гр. Біляка.

ЗА БУДОВУ ЦЕРКВИ В ДЕРВЕНТІ.

Українці греко-католики в Дервенті не мають своєї церкви, тому наші богослуження відбуваються у римо-католицькій церкві. Тепер купують наші люди гарну площу під церкву, яка лежить зараз поруч парохіяльного дому. До будови власної церкви приступлять у найближчому часі.

найсолодшим голосом у світі. Я вже мушу йти. Хто знає, чи ще колись зустрінемося. Але відтепер я буду співати тільки для вас.. Ви маєте радіо і грамофон... Щасливої дороги!

Він поцілував ще раз її холодні як лід руки і вийшов із вагону.

Кілька хвилин пізніше, коли вона підійшла до вікна вагону. вона побачила його на пероні поруч сильно нашмінкованої дами і старшого пана. Він відвернувся, ще раз підійшов до неї, щоб поцілувати її ніжно в руку. Вона відповіла:

— Адіо, маестро Карльо! Я теж співаю в радіо.. і коли буду наспівувати нові плити, тоді..

У тій самій хвилині два носії переділили їх і поїзд відїхав.

Три тижні пізніше сиділа Жеральдина на терасі каварні в Річмонді б. Льондону і дивилася на Темзу у соняшній мряці. Нараз почало грати радіо.

— Це співає Каіро — сказала якась старша дама.

За хвилину почула Жеральдина мужеський голос Тореллія, який співав по німецьки ту рідку арію з „Марти": „Ах, як ніжно образ твій.." Вона мала враження, що він звертається виключно до неї і що бачить його перед собою.

Як тільки він скінчив співати. вона торкнулася плеча свого композитора:

— Мусите зараз порозумітися з управою радія. Я не хочу співати нині ввечір, тільки аж позавтра. Я саме найшла дуже приємний текст, до якого зараз мусите скомпонувати мені музику.

І зараз почала писати на списотраві.

— Ви зовсім необчислені — сказав музика. Вона притакнула головою.

Тенор увійшов до голю люксусового готелю в Каїро і сказав до портієра:

— Я вже завтра виїжджаю... Сьомого співаю в Бомбаю, дванацятого в Калькуті... Чи кабіна для мене замовлена?

Розпорядчик готелю прийшов до Тореллія і повідомив:

— В годині восьмій буде завтра радіова передача з Льондону пані Лятур.. Ви хотіли про це знати.

Тенор сидів на другий день перед апаратом і слухав: „Ти — далеко, а я тебе кохаю..." І пісенька говорила про те, як він із віддалі повинен би відчути тремтіння серця.

Жеральдина чула його на кораблі, коли їхала до Ріо, як він співав з якоїсь індійської стації: „Ох. як тужить моє серце!... Я шлю тобі привіт далекий!"

Коли приїхала до Бразилії кілька днів пізніше дістала грамофонові плити наспівані нею у Льондоні. У Монтевідео, в останньому полудневому місті своєї подорожі вона почула його ще раз. На другий день сама сиділа в радіо і співала до мікрофону одну з найдавніших своїх пісеньок: „Як кохаєш мене і з туги тремтиш, приїжджай у Париж..."

Коли місяць пізніше вона приїхала до своєї віллі у Парижі, її господиня зустріла її з усміхом:

— Прошу пані! Від трьох днів дзвонить з готелю Ріца якийсь пан цілий день і питається, коли пані вже вернуться. Він обіцяв мені пятьсот франків, коли я дам йому негайно знати про пані приїзд.

Жеральдина відповіла.

— Чи має вимову чужинця?

— О, так... говорить як італієць або росіянин...

Тоді Жеральдина пригорнула свою опікунку до себе і сказала радісно:

— Телефонуй відразу до Ріца. А коли це сіньор Тореллі, тоді дістанеш теж від мене пятьсот франків!

перекл. в. г.

—o—

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Людина і мертвий світ.

Для істнування людини і звіринно-рослинного світу є потрібний світ неорганічний, що є підставою для всякого життя, неначе шпихлірем, з якого живий світ черпає поживу. Тому, як це стверджує палеонтольогія, будова життя на землі йшла поступнево від найнижчих форм до найвищих. Перед появою вищих ссавців та людини на нашій землі були вже рослини і нижчі звіринні форми, які дають змогу істнувати вищим формам. Нині, коли глянемо на живу і мертву природу землі, бачимо, що живий світ нашої планети цілком залежить від мертвої природи. Знову на мертву і живу природу мають вплив такі чинники як сонце, місяць, вода і повітря, що безнастанно діють на нашу землю і утримують її у стані, пригожім для життя людини.

ЖИТТЄДАЙНЕ СОНЦЕ.

Сонце є конче потрібне до життя. Без сонця не було би необхідної до життя кількости світла ні тепла, ані водної пари, ні атмосферичних струй (вітри), дощу, рік — тоді завмерлоб усе органічне життя на землі. Наше життя є пристосоване до віддалі землі від сонця і до тої кількости світла і тепла, яку дістає земля від сонця. Земля крутиться коло сонця по еліпсі, зближеній до кола, тому не має великих ріжниць в насвітленні її поверхні і нагріттю. Земна вісь є нахилена на 23.5° до поземү своєї дороги навколо сонця, і той нахил є причиною пір року, бо в кожній порі року наша земля дістає іншу кількість світла та тепла, що є причиною змін погоди в нашім кліматі.

Неменш важне для життя на землі соняшне проміння. Соняшне проміння має три роди променів: світляні, тепляні та хемічні. Так нпр. до кільчення рослин треба передовсім світляних і хемічних променів; до росту рослин ще й тепляних, а до дозрівання головно цих останніх.

У нашім кліматі маємо на весну, коли кільчаться рослини найбільше променів хемічних, а мало тепляних. У літі маємо багато всіх родів променів, бо тоді вісь землі уставлена так, що соняшні промені падуть на землю прямовісно. Зате восени на землю діють головно тепляні промені, що сприяють дозріванню плодів

МІСЯЦЬ І ЗЕМНІ ВОДИ.

Місяць — це друге важне для нашого життя небесне тіло. Найважніший його вплив на землю у припливі та відпливі морей. Приплив та відплив моря має дуже важне, просто життєве значіння для всіх живих істот, що живуть у морі. Колиб не той вплив місяця і звязаний з ним рух велитенських водних мас нашої планети, то нерухоме, стійке море сталоб джерелом зарази через гниття занечищуваної постійно трупами морських звірят та рештками завмерлих морських рослин води. Саме приплив та відплив моря цілком відсвіжує та перемішує верстви морських вод. Ось чому місяць є неначе чистилищем вод нашої землі.

ЗЕМЛЯ МАТІРЮ ЖИТТЯ.

Одначе основою життя на нашій планеті — це земля. Земельний грунт має у собі цілий ряд первнів і солей, з яких рослина будує своє живе тіло. Ці рослини живлять в дальшу чергу рослиножерних звірят; цими останніми віджививляються знову мясожерні. В той спосіб цілий ланцюг живих створінь з людиною на чолі черпає найважніший чинник життя — поживу з лона нашої землі.

У поживі людини одним з найважніших чинників є вода. Вода — як рідина, поїть усі живі істоти і кормить їх, подаючи їм постійні відживні субстанції в розпущеній, лекше стравній формі. Вода є також найважнішим складником тіла живих істот. Деякі тканки людини (нпр. мясо) мають до 80 прц. води. Вода злагіднює клімат у формі моря, рік, хмар, дощів і рівноважить ріжнородні клімати ріжних частин нашої землі.

Вода ріжниться від інших фізично-хемічних тіл ще тою цінною прикметою, що тоді, як вони розширяються від тепла, а стягаються і згущуються від зимна, доки не замерзнуть, тоді вода осягає свою найбільшу густоту не в температурі замерзання, але при чотирьох ступнях тепла. Це виняткове фізичне правило хоронить життя істот, що живуть у водах перед загибіллю, бо коли взимі вода замерзає, осягаючи температуру зера і нижчу, тоді вона стає лекша і лід йде вгору неначе панцирем вкриває глибші верстви води, в яких ще є запаси тепла, що вистачають на життя підводним істотам.

ПОВІТРЯНИЙ ПЛАЩ ЗЕМЛІ.

Наша земля оточена з усіх сторін верствою повітря, грубою, як догадуються учені, на яких 210 км. Атмосфера нашої землі складається з газів азоту, кисня і малої примішки вуглевої кислоти (двоокису вугля). Життя людини та інших живих істот є пристосоване до того складу повітря. З того складу повітря користає в інший спосіб людина та звіринний світ, а в інший рослинний. Людина і звірята побирають з повітря потрібний їм кисень, а виділюють до нього непотрібний і шкідливий для них двоокис вугля. Колиб не було рослин, то атмосфера нашої землі булаб скоро так насичена двоокисом вугля, що люди і звірята мусілиб вигинути з браку повітря до віддихання, цілком подібно, як гинуть моряки підводного судна, затопленого на дні моря. Одначе рослинний світ нашої землі рятує нас від тої небезпеки, бо рослини вдихають двоокис вугля (CO_2) і розкладають його на вуголь (C), який собі присвоюють, а видихають кисень (O_2), що є конче потрібний для людини і звірят. В цей спосіб рослинний світ прочищує повітря з отруйного двоокису вугля, що його видихує людський і звіринний світ.

МЕРТВИЙ ФУНДАМЕНТ ЖИВОГО СВІТА.

Всі ці явища вказують, що мертвий і неорганічний світ є основою для істнування рослинного та звіринного і людського. Він є основою життя і шпихлірем поживи для усього живого. Органічне життя на нашій планеті, життя звірят, рослин та людей є нерозлучно звязане з фізично-хемічною будовою нашої землі і йшло та йтиме все разом з тією долею, яку перебула і яка чекає нашу життєдайну матір — землю.

Б. Г—ей.

—o—

Нове джерело вітамін.

Досліди совітських і німецьких лікарів, оголошені в лікарській пресі, вказали на нове джерело вітамін для людини. Вони винайшли новий вітаміновий лік проти шкорбуту (цинга, згнивання ясел). Автори витискають сік з брукви і потім його заквашують 0,2 проц. сільною кислотою і відпаровують в порожнечі без доступу повітря в темп. 40—45° Ц., в атмосфері двоокису вугля.

Поступаючи так можна добути з брукви 79 гр. маси з 1 літри соку; маса має брунатний колір і солодкавий смак.

Новий лік проти шкорбуту випробували наперед на морських свинках. Їх годували стравою, в якій не було вітаміни Ц, нпр. вівсом і сіном. Так годовані морські свинки скоро попадали у шкорбут. Коли лікарі подавали їм згаданий витяг по одній десятій денно, тоді ці давки не могли ще заступити потрібної для здоровля цих звірят кількости віт. Ц; зате вже давки по чверть грама витягу з брукви діяли на звірятка сильно лікувально.

Витяг з брукви є дуже тривалий, бо навіть коли стоїть пів року, не тратить нічого на силі.

—o—

Чи окапі такі рідкі?

Окапі — ці дивні звірята, що будовою подібні до жирафи і антильопи живуть в Африці в диких джунглях Конґа.

В останніх часах у пресі появилися звістки, що вони вигибають і незадовго вже зникнуть зі спису звіринних мешканців нашої землі. Тому бельгійський уряд Конґа видав заказ вбивати ці рідкі дивні звірята.

Тимчасом природник А. Ґатті твердить, що за його дослідами з подорожі по Конґо, окапі є ще доволі багато, бо нпр. у 1936. р. пігмеї-карлики, мешканці непролазних джунґлів Конґа, схопили в пастки і „вовчі доли“ більш як 100 окапі.

Для охорони жирафо-антильоп пропонує Ґатті, щоб утворити для них спеціяльний заповідник у тих просторах джунґлі, куди не входять забобонні пігмеї, боячись „духів джунґлі“ — а також поручає викуповувати зловлені ними окапі і поміщувати їх у спеціяльних парках

—o—

Відкрили нове звіря.

Донедавна природники думали, що знають добре всі роди пявок, які живуть у Польщі. Тимчасом в останнім часі найшли нову відміну цих звірят т. зв. Бореобделля верруката, яку дотепер дуже рідко находили в Европі. Цей рід пявки має сплощене тіло, загострене до переду, а на хребті має вісім рядів добре розвинених бородавок, що відріжняє її від інших пявок, які мають лише по шість рядів. Тіло цієї пявки зелено-жовтаве, а на хребті розмальоване темними плямами і плямками. Ті плямки походять від нагромадження клітин, в яких багато темного барвника.

Ця незвичайна пявка живиться слимаками і носить дуже довго свої молоді на собі. Коли вона скорчена, має 23—37 мм. довжини, а може видовжити своє тіло аж до 55 мм. Цю рідку звірину виділи природники досі дуже рідко. Ось нпр. у Німеччині не виділи її від 1844. р., себто від хвилини, коли її відкрили для науки.

В Польщі найшли цю рідку та незвичайну відміну пявок в сувальському повіті, в озерах Вігри і Лещувек, де живуть під каменями або в гущавині прибережних водоростів.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Засоби боротьби з панікою підчас війни.

В Льондоні вийшла автобіографія ген. С. П. Крозера п. н. „Люди, яких я убив". Ген. Крозер признається, що підчас світової війни власноручно вбив кількох людей, щоб спинити паніку між військом. Правду кажучи — пише ген. Крозер — я не жалую, що вбив англійського старшину. Ця подія трапилася коло Страсель. Старшина втікав перед погонею німця, який наступав йому на пяти. Я вихопив револьвер і двома вистрілами убив спершу англійця, опісля німця".

Іншим разом генерал приказав стріляти зі скорострілів до португальців, які почали відступати, хоч з доручення вищої команди треба було втримати ту боєву лінію без огляду на наслідки.

Ген. Крозер додає, що інші генерали теж не вагалися розстрілювати власноручно вояків і старшин, щоб спинити паніку, що захоплює військові частини зі швидкістю стихії, головно на вид утікачів.

Крозер зі сарказмом висловлюється про ґенералів, які — на його думку — не розуміли ваги становища і рішуче не надавалися до того, щоб вести воєнні операції. Головний англійський командант Хейґ в останньому часі уявив собі, що Всевишній вибрав його на винищення німців-гунів.

Про майбутню війну ген. Крозер каже, що вона буде вестись не в Англії, лише над Англією і скінчиться громадянською революцією.

—о—

Летун-герой.

20 років тому, 11. вересня 1917. р. французький летун Ґінемер, який знищив 53 ворожі літаки, вилетів до Фляндрії і більше не вернувся. Дня 16. жовтня 1917. р. імя Ґінемера згадано востаннє у приказі до армії. Він згинув у 23-ому році життя.

Кожного року у Франції вшановують його память. Цього року в 20-ліття смерти память Ґінемера вшанували дуже святочно. На аеродромі Бурже ціла церемонія відбулася у присутности президента республики, членів уряду, членів летунських комісій сенату і палати послів, чужинних летунських аташе і вищих представників військової та цивільної влади. У святі взяли теж участь ученики летунських шкіл і народних летунських секцій. Летунською армією командував ген. Келлер.

По відчитанні останнього приказу до армії, в якому було згадане імя Ґінемера, перший летунський корпус у повному виряді під командою ген. д' Арку знявся вгору і виконав ріжні покази над базою в Дюні. Після того всі ескадри полетіли до Комнен та кружляли кількома наворотами над домом, де живе родина Ґінемера. Такі свята відбувалися на всіх аеродромах Франції. З доручення міністра летунства Пера Кота публика мала доступ до всіх летунських баз.

Сонлива війна.

„Тоталітарній війні" ген. Людендорфа американські хеміки протиставляють „сонливу війну". Її наслідки не будуть в кожному випадку такі страшні, як ділання трійливих газів і бомб з бацилями. Зате вислід сонливої війни може виявитися куди радикальнішим. Отже американські хеміки винайшли окремий наркотик, що його назвали „ацетіль-голін". Мала кількість цього наркотику вистане, щоб людина запала в глибокий сон. Бомби будуть виповнені мініятурними голками з невеличкою давкою сонливого наркотику. В одній бомбі може поміститися більше ніж 1.000 голок. Легке проколення такої голки заспить людину. Армія, що її збомбардують наркотиком „ацетіль-голін"-ом, заспить. Ворогові залишиться лише перевезти на ношах і санітарних самоходах вояків, доки вони не прокинуться зі сну. Наркотик не викликує ніяких ран. Людина, що збудиться зі сну, стає знову здорова і нормальна.

Школа подружжа.

Двоє американських дівчат із Стефенвіль у Тексасі рішили підготовитись до подружжа поважно та науково. Коли подружжя така сама трудна річ, як фізика або історія, то треба простудіювати все те, що до нього належить. Вони заснували школу, де будуть ріжні вчителі вчити всяких предметів, навіть таких як добрий тон, організування пікніків, танців і... розводовий процес. Дівчат зголосилося багато. Учитимуть — мужчини. Вони мають відкривати своїм слухачкам усі хиби мужеського характеру та хоронити їх перед мужеською тиранією. Чи вони будуть робити це щиро чи за добрі гроші? — інша справа. Як довго із такої школи кількасот дівчат не вийде заміж і статистика не ствердить, що вони щасливіші від неприготованих жінок — нічого про успіхи таких студій не можна сказати.

Актор пізнає себе в повісти.

Вісім років тому Англія живо цікавилася одним душегубством. У червні 1929. р. убили купця Олівера в місті Рідінґ. У звязку з цим арештували відомого англійського актора Філіпа Еґля Дрю. Він доказав своє алібі і його звільнили. Іншого винуватця не знайшли. Півтора року пізніше вийшла детективна повість Мільварда Кеннеді, що мала за тему це вбивство. Книжка мала великий успіх: з неї продали більш як 100.000 у перших місяцях. Героєм повісти був актор Ґарі Бун, що як виходило із слідства, убив купця. Недавно те саме видавництво, яке за останні роки видало інші повісти, ще раз пустило на ринок повість Кеннеді. Один із примірників книжки попав випадково в руки актора Дрю, який ствердив, що змальований там актор це його вірний портрет. Він подав скаргу в суд проти автора повісти, але за якийсь час задовольнився малим відшкодуванням, коли автор і видавець доказали йому, що з читачів ніхто не пізнає його на підставі виведеного там героя.

РЕСТОРАН СЛАВНИЙ 170 РОКІВ.

Один із найславніших париських ресторанів Райо — закінчить у жовтні ц. р. своє життя. Недуга: криза. 170 років мав він найкращих гостей: королів, дипльоматів, артистів, аристократів, скоробагатьків. Можна там було дістати найвибагливіші страви, найдорожчі вина та лікери. Райо був оригінальний тим, що не мав списостравів. Кожний порозумівався з джентельменом-кельнером, великим смакуном, що міг би зїсти. Ніхто не питався за ціну, бо ті, що туди входили, були приготовані платити за все дорого. Найбільший розвій ресторану припав на 1848. р., коли після великої французької революції кухарем у ньому став — кухар короля Людвика Филипа. Від 1768. р. ресторан не змінив свого льокалю напроти люксембурської палати. Ті, що люблять давні добрі страви, кажуть, що з рестораном Райо вмерла ціла гастрономічна доба.

—о—

БОРОТЬБА З ГАЛАСОМ У ПАРИЖІ.

Призначена міською радою м. Парижа спеціяльна комісія до досліду галасу столиці і вироблення пляну боротьби з ним почала свою працю від того, що устійнила відношення міського галасу. Комісія перевела дослід при помочі дуже чутливих приладів, що дали змогу зміряти не лише інтенсивність галасу, але й означити „дозу" кожного окремого галасу в загальному реві. Виявилося, що більшу половину всього париського галасу, викликують ріжні засоби комунікації. Автобуси і самоходи дають 30,28 відсотків загального міського реву, вантажні авта — 20 відсотків, підземна залізниця і трамваї — 16·29 відсотків, всякі фабрики — 10,09 відсотків, вуличні продавці часописів і вуличні балачки — 9,46 відс. Радіо-апарати дають 9,34 відсотків загального реву, вкінці на галас ріжного роду припадає 4,54 відсотків.

Щодо інтенсивности париського галасу, то комісія прийшла до сумних висновків: людина може перенести без шкоди для своїх нервів ледви 5 відсотків найбільшого галасу. Тимчасом найбільший галас у деяких дільницях Парижа перевищає 11 разів нормальну межу.

—о—

КЛОПІТ З КАВОЮ.

В Гавані закінчився на днях конґрес головних плянтаторів кави. Їм не вдалося вирішити всіх питань, звязаних з „кризою кави", що тягнеться вже кілька років. Конґрес рішив зменшити світові ціни кави на 10 відсотків, але ледви чи ця обнижка усуне причини цієї скрути.

Щоб протидіяти катастрофальній обнижці цін на каву, Бразилія, яка доставляє на світовий ринок 80 відсотків кави, хопилася такого засобу: палить мішки з кавою. Дотепер спалила понад 50 мільйонів мішків з кавою. Одначе ледви чи Бразилія зможе продовжати цю політику. Палення кави спричинює подвійну втрату державі: зменшує дійсне майно і збільшує державний довг, бо за знищену каву треба заплатити плянтаторам.

Всеж хоч зменшено площу плянтацій кави, урожай у Бразилії цього року такий великий, що надвишки кави буде 8 мільйонів мішків.

—о—

ЗА СКАРБАМИ ПІРАТА КІДДА.

З початком серпня ц. р. з Ню Йорку виїхала експедиція кількох інжинірів з найновішим технічним приладдям, щоби віднайти скарби відомого пірата Кідда, що їх він закопав на „Дубовому Острові" на Атлянтійському Океані. Цю експедицію фінансує кілька американських банків. Давніше подорожні находили на цьому острові золоті монети та інші золоті предмети. Один з них найшов теж шифрований пергамен, подібний до того, що про нього згадує Едґар По у своїм оповіданні „Золотий жук", де саме згадується про скарби пірата Кідда.

На „Дубовому Острові" є печера, що її постійно заливає вода підчас приплину моря. Вхід до печери замулений піском. Цю печеру відкрив кілька років тому один подорожний на основі знаків, що їх підглянув на старих деревах.

Теперішня експедиція прорубує вхід до печери від суші тому, щоб могла в ній працювати навіть підчас приплину моря.

—о—

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціяльного кореспондента).

II.

МІЖ ПРАГОЮ І ВІДНЕМ.

Прощання моє з Прагою не скінчилось останнім тільки поглядом на прекрасну реклямово-світляними ефектами площу Вацлава з тераси музею Богемії. Подбав про те несподівано гурток нових праських приятелів. Та сідаючи до вагону, не каявся я ні трохи, що піддався їх провідництву дарма, що повіки тяжіли, а в очах було мрячно, хоч день був напричуд соняшний і гарний.

Поїзд мчав стрілою, підгірським тереном, відкриваючи щораз нові красвиди. В голові блукали ще зовсім свіжі спогади про Прагу, про її кипуче життя, про знамениті автомати з найвибагливішими навіть стравами, про Торги і господарську пасивність Закарпаття. Згадував теж я не без зависти свобідну атмосферу, якою дихають усі громадяни ЧСР. Їм дозволено навіть сприймати і перетравлювати большевицько-московську пропаганду, читати — якщо хто має бажання — щоденно московські „Ізвестія", „Правду" і „Вечерною Москву" та книжки з большевії, яких чимало є по праських книгарнях*).

На граничній стації Ческе Веленіце поїзд зупиняється довше для пашпортової, валютової і митної контролі. Для мене зявляється нараз грізний момент: мундурований чеський урядовець відбирає мені пашпорт, бо не маю чеської посвідки на гроші (1.000 фр. франків, себто рівновартість 200 зол., найвищої суми, яку дозволяє нормально вивезти Польща). Заявляє мені, що без такої посвідки можу мати тільки 50 австр. шілінгів (себто майже рівновартість 50 польс. золотих). Поїду — мовляв — дальше тоді, коли решту грошей вишлю на своє конто до Нац. Банку в Празі. Ради Бога: таж мені такої посвідки ніхто з чеського боку не пропонував. Як можна знати, що вона потрібна? Показую легітимацію на париську світову виставу. Хібаж я можу їхати туди таки вже зовсім без грошей?

Та урядовець був невблаганний. Такі приписи і кінець. А які вони ріжні в ріжних державах! Саме коли я переговорював з чехом, австр. урядовець повідомляв з тирольським акцентом у мові, що з Австрії можна вивезти без окремого дозволу рівновартість 400 шілінгів у чужій валюті і 200 австрійських шілінгів. Просто рай для подорожників!

Чеський митний урядовець повів мене до вищого, а той до ще вищого. І на щастя остання інстанція — дуже культурний пан у цивільному одязі — довідавшись, що я український журналіст, віддав мені негайно пашпорт, дозволяючи їхати без перешкод.

При цій нагоді почав він зі мною балачку. На його бажання пішли ми разом вздовж перону і він поклав мені на серце справу упорядкування могил у Гмінді. „Ви будете напевно щось писати про свою подорож — говорив він. Не забудьте тоді згадати про тисячі могил ваших утікачів у час війни. Вони позападались, ними ніхто не цікавиться. А прецінь ці безталанні люди заслужили на якусь память".

Я зніяковів. Цей вияв пієтизму до наших жертв воєнної завірюхи був приємний, але докір за нашу байдужість був прикрий. Я згадав про книжку „Гмінд", яку видало „Діло", згадав про наші заходи впорядкувати передовсім воєнні могили в краю, та це не виправдувало. І я був вдоволений, коли цей чужинець перейшов на іншу тему: на підюджування деяких польських журналістів чи пак газет проти ЧСР.

Найближча стація — це був Гмінд по австрійському боці. Я ствердив, що граничні стовпи мають великий вплив на хід думок. Те, що досі бушувало в моїй голові, звязане було зі „золотою Прагою", а те, що тепер там зявилося, вязалось уже з Віднем, з тамошніми знайомими (чи живуть ще вони?) з буйним студентським життям років 1921—1925. „Відень, Відень, тільки ти один будеш містом моїх мрій"... Цю так добре знайому пісеньку мимохіть заспівав я собі під носом. І коли зявилась широка (щоправда не синя, а каламутна) стяжка Дунаю — серце таки надобре почало приспішено гріпотатись. У вікні пересовувались памятні з колишніх прогульок місця, винарні, стаційні будинки. Пригадав я собі між іншим один момент, що глибоко застряг у памяті: на пероні стацій Кльостернайбург чекаємо на поїзд — чотирьох нас студентів і чотири студентки, багато віденців та між ними трьох музикантів. Ми намовляємо музикантів грати та перші починаємо на пероні танцювати. Одну-дві хвилини вся публика на пероні танцює і це триває аж до приїзду поїзду. Публика довідується, що ми українці і довго в нашому вагоні вихвалюють нас за нашу веселість. А ми хвалили віденців, що взяли негайно участь в імпровізованій забаві. Бо і справді: чи можлива деінде така забава на пероні?

Спогади про минуле рвуться, коли поїзд з розмахом заїзджає на двірець Франца Йосифа. Треба примістити речі в готелю, зійтися зі знайомими, взагалі ділово думати. Очі шукають цікаво всього, що відоме з давніх часів, зперед 12-ти років. І находять назагал небагато того: Чи це тільки перші враження, — але Відень кудаи інший, особливо, коли йде про настрої, темпо життя, не згадуючи вже про стан української кольонії.

В. Несторович.

*) Серед виставлених большевицьких книжок стрінув я тільки одну українську. Була це Шарлемань: Зоогеографія УСРР, Видання Академії Наук УСРР з року 1937.

—o—

„Протипіратський" договір уже підписаний.

ІТАЛІЯ ЙОГО НЕ ВИЗНАЄ.

Англія, Болгарія, Єгипет, Франція, Греція, Румунія, Туреччина і СССР підписали у Ніон договір у справі поборювання піратських нападів на Середземному Морі. Договір складається зі вступу і 9-ох статтей; його зміст подали ми вже давніше на основі офіційного комунікату. Розмежування контрольних смуг можна кожночасно змінити. Договір увійде в життя негайно. Його зареєструють у Лізі Націй.

Французький і англійський уряд повідомили про це італійський уряд, долучивши запрошення виконувати контролю на Тирренському Морі, як це вирішила конференція. Італійський уряд, порозумівшися з німецьким, відповів учора Льондонові та Парижеві таке:

„Фашистівський уряд розглянув зміст договору, випрацьованого представниками держав, що брали участь у конференції в Ніон та додані до нього залучники. З тих документів виходить, що лише Тирренське Море віддано під італійський нагляд тоді, коли в практиці нагляд над цілим Середземним Морем припав би французькій та англійській фльоті.

На таке рішення Італія не може погодитися. Італійські життєві інтереси на Середземному Морі і живий рух на італійських корабельних лініях вимагають, щоб Італія мала такі самі права як кожна інша держава".

БРИТІЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ ЗЛОВИВ НА ЕГЕЙСЬКОМУ МОРІ ТАЄМНИЧЕ ПІДВОДНЕ СУДНО?

Як подає білгородський щоденник „Політика" на основі інформацій зі Солуня, недалеко Вольосу британський воєнний корабель затримав якесь підводне судно після того, як воно сторпедувало совітський корабель-цистерну. Під загрозою гармат підводне судно піддалося, залога попала в полон. До кого належало підводне судно — про це „Політіка" не згадує.

Британська адміралція не має про той інцидент ніякої вістки.

Ще вчора кружляли у Льондоні вістки на ту тему, а саме, що підводне судно зловив корабель „Маляя". Тимчасом учора він причалив до Вудросу і повідомив про це адміралцію, не згадуючи про підводне судно.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.**

— **Календар-Альманах „Дніпро" на р. 1938** (видання Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові — Ринок 10) вже вийшов і розсиланий Вш. Відборцям з чеками ПКО ч. 504-782. Ціна 1.50 зол. Календар присвячений 20-літтю української державности й вийшов при участи 17 авторів. 1640 3—3

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів в пятницю 17. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах читатиме д-р Т. Е. Бурачинський працю під наголовком „Новіші погляди на лікування запалення шпіку костей". 1662

— **Зарваниця.** Празник Різдва Пр. Богородиці стягає до Зарваниці щорічно тисячі прочан. Цього року фреквенція прочан заповідається дуже велика, бо на день Різдва Богородиці приїде до Зарваниці знана стигматичка, Сестра Марійам-Настя Волошин. Всч. Отців, що на цей день організують прощі-процесії до Зарваниці, ввічливо прохаємо повідомити зарваницький парохіяльний уряд, щоб він завчасу міг подбати про відповідне число оо. сповідників, як також приготовити приміщення для прочан. — **Зарваницький Парохіяльний Уряд.** 1659

— **Поворот з маневрів.** У всіх більших містах Сх. Галичини відбувся 14. і 15. ц. м. поворот місцевих військ із маневрів. У Львові витали військо публика та шкільна молодь.

— **Львівська хроніка.** З кишені Станислава Кравса, аптикаря з Мостів Великих, вкрали підчас коли він всідав до трамваю портфель з готівкою 800 зол. та щадничою книжечкою на 6.000 зол. — Власника керамічної фабрики Йосифа Вінаржа засуджено на 6 місяців вязниці і його спільника Владисл. Скаву на 7 місяців за злочинні гомосексуальні практики на залізничому службовцеві Мих. Мазярі, якого увязнили в мешканні Вінаржа. — В парку Кілінського пробував відобрати собі життя 23-літній Ніль Мельник із Велюня, зажиавши якоїсь отруї. Його відставили до шпиталю.

— **Арештували „косинерів".** ПАТ повідомляє: В бучацькому повіті переводять поліційні органи дальші арештування в звязку з останніми подіями. Чимало людей скривається перед властями в довколичних лісах. Постерункові найшли й арештували м. ін. чотирьох т. зв. косинерів, які групою кількасот осіб, озброєних в коси, засаджені руба, спішили на „відсіч" села Бариша. Арештовані походять з Коваліки коло Монастириськ. Арештованих відвезли до Окр. Суду в Чорткові.

— **Яблуні знову цвітуть.** У Слобідці Джуринській, пов. Чортків зацвіла вдруге цього року яблінка в саді селянина Щетельницького. І з інших сторін того повіту повідомляють про подібні випадки, спричинені дуже теплою і погідною осінню.

— **ЧерВінка шириться** пошестно в Жовківщині. До повітового шпиталю зголошується по кільканацять хорих. Дивно, що в селах, навіщених цею пошестю, не замкнули шкіл, з причини „браку законного числа занедужань". Чекають, аж пошесть прийме більші розміри та потягне більше жертв.

— **По трьох роках злочин виявився.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові розпочалася карна розправа, що є епільоґом голосного злочину, якого доконано тому чотири роки в Городку під Львовом. Жив там ем. залізничий шлюсар Ян Плонка, що навязав роман з Марією Купінською, сепарованою жінкою скарбового урядовця. Вона мала дім і кілька моргів поля в Керниці. В її домі Плонка

навіть мешкав і то з жінкою. Спершу жінка Плонки покинула його і кудись виїхала, але згодом вернулась і погодилася з чоловіком. Обоє придумали жахливий плян. Вони вбили Купінську, закопали її під підлогою і пустили вістку, що вона виїхала до Домброви. Кілька днів пізніше Плонкова приїхала до Домброви і при помочі документів убитої зголосилася там як Купінська. Незабаром приїхав там і Плонка, якому вона нібито продала дім у Городку за 5.000 зол., при чому фікційну продаж перевели в нотаріяльній канцелярії в Тарнові. Опісля Плонка жив із жінкою три роки спокійно в Городку, маючи під своєю спальнею закопане тіло вбитої власниці дому. Тимчасом чоловік Купінської рішив перевести з нею розвід і почав шукати за нею. Справою занялася поліція і Плонкам почала грозити небезпека. Аж торік нагло справа вияснилася. Сама Плонкова, посварившись з чоловіком, тому що він мав любовницю, пішла на поліцію і виявила, що Купінську вбив її чоловік, щоби присвоїти собі її маєток. Показала навіть місце під підлогою, де її закопав. Так справою занявся нарешті суд. На розправі Плонка удає божевільного.

Новини у кількох словах.

— **Вбили поліціянта.** Командант поліційної станиці в Динові березівського повіту Ян Кунік у товаристві поліціянта Міхаляка стрінув у ночі на дорозі в Гарті двох людей, яких хотів вилегітимувати. Підчас легітимування один із них добув револьвера і почав стріляти, кладучи трупом на місці Куніка і ранячи тяжко трьома стрілами його товариша. Міхаляка перевезли до шпиталю в Перемишлі. За невідомими людцями роблять обlаву і одного з них мабуть уже арештовано.

— **Пожежі.** В господарстві Івана Сливи в Хмелиськах пов. Скалат згоріли господарські будинки і збіже. Вогонь перекинувся на сусіднє господарство, де також згоріли будинки і збіже. Загальної шкоди є на 6.100 зол.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії вкралися крізь вікно до каси Стефчика в Добрівлянах пов. Заліщики та забрали 288 зол. — Над рікою Стриєм у Розгірчі стрийського повіту найшли застрілену Фесю Ділюк. Як підозрілого в убивстві арештували в Бориславі чоловіка вбитої Дмитра. Він не жив із своєю жінкою і процесувався з нею за аліменти. — В Тухлі (Скільщина) занедужало 41 шкільних дітей на кашлюк. — У Гарті пов. Березів чотири бандити напали нічю на хату Антона Хшана, побили його та його дочку до непритомности. Колиж до хати Хшана ввійшов зять Хшана із вилами, пострілили його в бік. Щойно як збіглися сусіди, бандити втікли.

— **Совітські осінні маневри** відбуваються в цілій Росії. Скінчилися маневри фльот, балтійської та чорноморської. Тревають маневри на Україні, під Ленінградом, Москвою та в інших військових округах. Совітська преса оцінює дотеперішній вислід маневрів як „добрий".

— **За зраду військової тайни.** У Братиславі засуджено на 16 літ тяжкої вязниці Імріха Крамара за зраду військової тайни в користь сусідньої держави.

— **Сніговія в Італії.** Північну Італію навістили сильні бурі зі сніговіями. Гори повище 1000 метрів покрилися снігами, при чому припинилася всяка комунікація. Під Міляном буревій кинув цикліста під потяг, спричинюючи його смерть. Кілька осіб згинуло від удару грому.

— **Нова міліонова фондація для вчених.** Відомий шведський промисловець Аксель Венер-Грей утворив фондацію і зложив цінні папери, що приносять проценти у висоті понад міліон шведських корон річно. Ті міліонові проценти призначені на праці, що мають на меті поліпшити положення населення в північних державах і довести до порозуміння поодиноких суспільних кляс. Наукові праці можуть торкатися суспільних господарських і санітарних справ. Нагороди можуть діставати скандинавські та фінські вчені, у виїмкових випадках також учені з інших країв, що працюють для спільного добра країв півночі. Слід пригадати, що Венер-Грен зложив тому пів року жертву 400 тисяч шведських корон на засування у Стокгольмі інституту експериментальної біології.

Похорони Масарика.

Похорони б. президента Масарика відбудуться 21. вересня. В суботу, неділю і понеділок тіло Масарика виставлять на публичний вид у замку на Градчанах у Празі. Зі замку в день похорону жалібний похід перейде головними вулицями Праги. До остаточного рішення Масарика похоронять на малім цвинтарі в Лянах коло могили його жінки.

В четвер пополудні відбудеться жалібне засідання чеської ради міністрів, його будуть трансмітувати крізь радіо. Тіло Масарика перевезуть з Лян до Праги в ночі з четверга на пятницю при світлі смолоскипів, в асисті двох кінних полків. Здовж цілого шляху з Лян до Праги стоятимуть кордони війська.

—o—

Невтральність Америки

в японсько-китайській війні.

ВАШИНГТОН, 15. 9. ПАТ. През. Рузвельт по нараді з державним секретарем Гулом і представником морської комісії парляменту Кеннеді заборонив усім кораблям, що плинуть під американським прапором, перевозити зброю, муніцію та воєнні матеріяли до Китаю або до Японії. Уряд Злучених Держав не бере на себе ніякої відповідальности за кораблі на повному морю, якщо їх затримають японці або китайці. Власники тих кораблів не зможуть домагатися відшкодування від уряду, який в пору їх остеріг. Корабель „Вічіта", що віз 19 літаків до Китаю, затримався у Сан Педро в Каліфорнії. Заборона през. Рузвельта є першим кроком невтральности Злучених Держав в японсько-китайській війні.

Велика битва в півн. Китаю.

ТІЕНТСІН, 15. 9. ПАТ. В Гонан дійшло до великої битви. **Японські війська наступали на просторі 80 км. і здобули Чіен-Чун-Таі, Тафанг-Шан, Чо-Чов і Куан.**

ТОКІО, 15. 9. ПАТ. Міністерство війни повідомляє, що ген. Теравчі обняв команду японських військ у півн. Китаю, ген. Матсуї командує японськими військами на шангайському фронті.

—o—

Червоні розстіляли совітських старшин

ПАРИЖ, 15. 9. ПАТ. Утікачі з Хіхон повідомляють, що владу в місті захопили екстремісти і переводять масові розстріли. **Вони переслідують головно республиканів і москалів. Совітський консуль і багато совітських старшин утікли в гори.**

Куди подівся анархіст Тамбуріні?

„Матен" довідується з Тулюзи, що там щез відомий італійський анархіст Тамбуріні, який був замішаний колись у справу замаху на італійський консулят у Марсей і на залізничий тунель у Сербер. Цю подію вяжуть з парискими бомбовими замахами.

Проти поділу Палестини.

Арабська телеграма до Ліги Націй.

ЄРУСАЛИМ, 15. 9. ПАТ. Арабський комітет вислав до Ліги Націй телеграму з протестом проти пляну поділу Палестини. Згідно з телеграмою, араби, що живуть у Палестині від 1300 літ, домагаються справедливої розвязки палестинської проблеми, головнож признання права арабів до повної незалежности, відкинення спроб створення народньої жидівської держави, видачі заборони жидівської іміграції, заборони продажі землі жидам, а далі заключення пакту приязни між арабською державою в Палестині та В. Британією, вдержання й охорони святих місць і вкінці правної охорони для жидів і інших національних меншин.

— **Торговлю жіночим товаром** викрили в Ніцеї. Управляла її на великі розміри шайка корсиканців, оперуючи на терені Франції та інших европейських країн. Торговці дівчатами цікавились особливо учасницями конкурсів краси в ріжних краях. Вони зголошувалися до визначених красунь і пропонували їм світлі посади у великих магазинах мод, вивозили їх на Корсику, де показувалося, що контракти, які підписували вивезені дівчата, не мають ніякої вартости. Дівчата лишались на чужому терені без засобів до життя, здані на ласку і неласку торговців. Поліція впала на їх сліди через те, що торговці, пропонуючи кільком учасницям останнього конкурсу краси в Ніцеї, застерігалися дуже рішучо, щоби дівчата не згадували про це своїм батькам.

— **Бразилія нищить каву.** Бразилійський кавовий уряд оголосив, що в першій половині ц. р. призначено на спалення в Бразилії 51,247.198 мішків кави. Нищення надмірного врожаю кави має управильнити подажу й запевнити плянтаторам відповідні ціни на світових ринках.

— **Збіжжа гниє на полях.** В північному Казакстані змарнувався майже ввесь цьогорічний збір збіжжа, що гниє на полях. В кількох совхозах пропало таким чином понад 100.000 сотнарів збіжжа. В совхозах нема зовсім коней та потрібної кількости вантажних самоходів, щоб ними звести збіжжа. Ось до чого довела політика московського уряду.

— **400.000 рублів на пиятику.** У відпочинковому домі для працівників у Ташкенті урядовці міської ради зі секретарем Васілевом уладжували постійно пиятику, на що видали коло 400.000 рублів, що їх здефраудували. У звязку з тим перевели масові арештування між місцевими урядовцями та управителями колхозних господарств.

— **Нещасний батько не приняв міліонової спадщини.** До старця Джіліо в Римі надійшла вістка, що перед кількома тижнями помер у полудневій Америці його син і залишив йому велитенське майно. На велике здивування влади Джіліо відповів, що не приймає спадщини і воліє до кінця свого життя жити з ласкавого хліба. Нещасний старець вияснив, що єдиний син був його прокляттям. Перед 30-ти роками Джіліо мав велике майно і крамницю. Одначе легкодушне і розтратне життя його 20-літнього сина довело батька до повної руїни. Батько мусів продати крамницю і все майно, щоби заплатити довги за сина. Одначе саме тоді, коли батько опинився у крайній нужді, син виемігрував з Італії і зовсім не журився, з чого його батько буде жити. 30 років батько не знав, де перебуває син. Тепер обурення батька було таке велике, що він рішив не приняти ніодного ліра навіть по смерти свого сина.

— **Нечуваний хаос у звіринці.** Совітська преса бе у дзвін на трівогу у звязку з нечуваними непорядками у московськім звіринці, що має багато ріжних родів звірів. Некормлені звірята гинуть з голоду, багато дорогих звірят продають приватним людям, які відпродують їх за кордон. Вкінці багато звірят служба зобила на мясо і зїла його. Таким чином пропав рідкий тибетанський медвідь.

— **Французькі робітники розчаровані совітським ладом.** На днях верталося з СССР. 130 французів, здебільша робітників, які протягом двох тижнів оглянули Київ, Харків, Крим, Ленінград і Москву. Прогулька переїхала через Здолбунів, Рівне і Варшаву до Парижа. Робітники, заявили, що вертаються з СССР. сильно розчаровані. Хоч большевики намагалися показувати їм нові будинки фабрик, шкіл і робітничих помешкань, всеж-таки підчас індивідуальних прогульок переконалися, що у великих містах панує голод, по вулицях обдерті і босі бездомні діти.

— **120 мов в Европі.** Статистичні дані стверджують, що в Европі її мешканці говорять 120 мовами. І так німецької мови вживає 80 міліонів осіб, російської мови 70 міліонів, італійської — 47 міліонів, французької — 43 міл. і т. д.

З кіна.

Кіно „Апольо": „Володар"

Фільми з Яннінгсом не бачили у Львові давно. „Володар" це перерібка з відомої песи Гергарта Гавптмана „Перед сходом сонця". Сценарій написала відома авторка сценаріїв Теа Гарбу що колись дебютувала „Метрополісом". Маємо тут чисто психольоґічну драму: родина великого організатора фабричного промислу бунтується вся проти нього, коли він у 60 р. життя хоче вдруге оженитись із своєю молодою секретаркою, бідною дівчиною, повірницею його плянів, до рабськи до нього привязаною. Факт, що він купує собі яхт, на якому вибирається в подорож із нею і що даровує їй дорогоцінний родинний перстень — колись власність його жінки та мами, стає підставою для судової скарги, яку складають його сини, доньки та зять, щоб установити над ним курателю як над ненормальним марнотратником. Яннінґс має нагоду в цій ролі показати свою силу, головно у сценах вибуху та стриманої рішучости. Його партнерка, що нагадує зверхнім виглядом Єлизавету Берґнер, не залишає відповідного враження, яке переконувало би глядача, чому „володар" 20.000 робітників та урядовців вибрав собі саме таку товаришку життя. Драма має кілька брутальних сцен, що гріють на нервах.

Кіно „Стилеве": „Право молодости" та ревія.

У фільмі зображене суперництво батька зі сином за кохання до молодої жінки. Дія складена зручно та цікаво, зрештою про цю фільму була вже мова давніше, коли вона йшла вперше у Львові.

На сцені ставлять у цьому кінотеатрі нову ревіову програму під проводом Реф Рена. Участь беруть: К. Островський із своєю балетною групою, який недавно вернувся з Румунії. Ґося Неґро, відома варшавська пісенькарка та танечниця та інші, відомі вже з попередніх програм, актори. Бачили ми тут кілька номерів, які можуть направду захопити. Ґося Неґро дуже зручно та приємно інтерпретує сентиментні пісеньки новочасного репертуару. К. Островський вивів дуже добру танкову інсценізацію з египетського життя при співучасти М. Преґовського, знаного радіового тенора, що крім цього виступив у сольовій точці. Дуже дотепно випала пародія російського хору п. з. „Хор княжни Саверіної", яку актори мусіли на домагання публики повторити. Цілість програми дуже вдатна, головно завдяки новому репертуарові та добрій грі акторів. (ет.)

Дописи.

ТУРКА н. СТР.

Розбудова українського купецтва. Останніми часами повстали в Турці дві споживчі крамниці О. Мацяка і Т. Гоман, шкіряний базар З. Яворського і книгарня видавництва „Дешева Книжка"; також Окружний Союз Кооператив у Самборі відчинив свою складнипю в Турці, яка є надбудовою сільських кооператив Турчанщини. Українські приватні купці, яких нараховують у повіті 68 осіб, підписали вже і внесли до староства статути для оснування гуртка „Союзу Українських Купців" у Турці. Щоби спопуляризувати гасло „Свій до свого", пляновано є на день 10. X. ц. р. нарада, яка певно причиниться до скріплення нашого приватного й кооперативного купецтва.

Нарада українських інтеліґентів. Дня 28. серпня і. р. відбулася нарада української інтеліґенції Турчанщини, на якій було приявних 45 осіб, у тому 9 священиків, 10 студентів та ін. Метою наради було зясувати ролю української інтеліґенції в громадянському житті повіту та обговорити способи, як сконсолідувати інтеліґенцію для оборони перед сучасним лихоліттям. Цю ціль нарада, якою кермувала президія, зложена з д-ра М. Кондрата з Турки, о. М. Конюшка з Розлуча і Н. Шийки з Яблінки Вижної, вповні осягнула, чого вимовним доказом є факт одноголосно принятої постанови, щоб цього роду наради влаштувати що 3 місяці. Що дискусія після рефератів д-ра Д. Марцева і Б. Соболя була вельми оживлена та зачіпала всі болячки українського життя Бойківської Землі, це теж заслуга ініціятивного комітету, якому кореспондент „Нової Зорі" в числі з 29. VIII. (ч. 65.) зовсім неслушно закидає непорадність. Загалом стаття цього часопису про хід наради з колючками в бік президії, референтів і дискутантів та з заввагами про хаотичність і недоцільність наради, стаття, яка не прецизує позитивно програми діяльности і висказується з дивним упередженням до проводу, до світської інтеліґенції, ба, навіть до частини духовенства — значить: до всіх і вся — є несмачною спробою поширити недовіря української турчанської інтеліґенції. Та нема сумніву, що така спроба не вдасться і ніяк не здержить національної праці зорганізованого українського громадянства! **Учасник.**

—o—

✝ Посмертні згадки.

О. Олексій Пясецький, офіціял Митрополичої Консисторії, помер 15. ц. м. над раном на 66. році життя. Перенесення тлінних останків з дому жалоби при пл. Юра ч. 5 до Преображенської церкви при вул. Краківській відбудеться в четвер 16. вересня в год. 6. веч., а з церкви на Янівський цвинтар в пятницю 17. вересня в год. 11. передполуднем після похоронного богослуження.

Олімпія з Курівців Лучаківська, вдова по ем. професорі гімназії, померла 13. ц. м. в Перемишлі в 73 році життя. В. їй П.!

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, Львів, 1. серпня 1937. Р. XV. Ч. 4. Зміст: Ю. Липа: Лічничі ростини в давній і сучасній українській медицині. — М. Качалуба: Гонадотропні гормони. — Н. Сінгалевич-Мазепа: Гонококовий фільтрат як антиген при реакції преципітації. — Н. Воронич: Виразка-повзушка в сільській практиці. — Я. Мапис: Поранення колінного суглобу та їх лікування. — Хроніка сходин У. Л. Т. — З медичної преси. — Новинки.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, вересень 1937. Р. IX. Ч. 9. Зміст: О. Думін: Пора працювати зорганізовано. — П. Мигович: При VII-ій Бриґаді УГА. — Святослав Шрамченко: Рідкий Ювилей. — Михайло Середа: Українська жінка у визвольних змаганнях. — Вартоломей Євтимович: До „Споминів розвідчого старшини 1919 до 1923 рр. на Великій Україні". — І. С.: 1918 і 1919 рік у селі Пристань пов. Жовква. — Ф. Ш.: З пробоєвою сотнею УСС. під Львовом. — О. Думін: Українська військова і воєнна література. — З листів до Редакції. — І. Ш. Бібліографія. — Від Адміністрації.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, липець-серпень 1937. Р. XIII. Ч. 7-8. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошеві ноти. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — А. Штоман: Рублеві марки перської Росії. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Переписка Редакції. — Пресовий Фонд „У. Ф.". — Дарові премії.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник, Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9. — Зміст: На окраях днів. — В. Тотоміянц: Шарль Фурьє, в століття смерти. — Б. Мартос: Доба ґарантизму. — В. Іванис: Нафтове господарство на Сході Европи за влади СРСР. — З книжки комуніста про СРСР. — І. Ольховий: Організаційні справи української кредитової кооперації. — Кооперація в ЧСР. в 1936 р. — Французька споживча кооперація. — Міжнародній щорічник кооперації (С. Бородаєвський). — Всячина. — Додаток: Володимир Січинський: Нариси з історії української промисловости.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9. Зміст: Єрем. (С. IV): Більше пошани для сокільського гимну. — Як пізнати правдивих соколів. — Суперництво 1937 р. — О. Вальчик: Що це Сокільський Здвиг? — О. Вальчик: Знакування хоруговкою на сокільських виступах. — Б. В. Узброймося в сокільське знання. — Грубий: Проба. — Галич-Крилос. — З сокільського життя. — Сторінка учасника. — З краю і світу. — С. Гайдучок: Пів століття сокільських видань.

СВІТ ДИТИНИ. Львів, серпень-вересень 1937. Р. XVIII. Ч. 8-9.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. ілюстрований журнал української молоді. Львів, вересень 1937. Р. V. Ч. 9.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Львів, серпень 1937. Р. I. Ч. 2.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиальгогольного й протинікотинного руху. Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 16. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Пятниця 17.IX. год. 8 веч. „Король волоцюг".

Субота 18. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 16. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Пятниця 17. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Субота 18. IX. год. 8. веч. премієра: „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ОТИНІЯ:
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орленя.

З Отинії іде театр до Станиславова і Галича

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
16. IX. Жайворонок.
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Заграва“.

НАДВІРНА:
16. IX. Трафіка пані генералової.
17. IX. Лицарі ночі.
18. IX. Муравлі.
БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генералової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар“.
АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста“.
ВАНДА: „Антін Адвера“, „Вівсі і довари“.
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський“. „Прокажена“.
ЕВРОПА: „Один поверх вище“.
КАСІНО: „Кшець пані Чені“.
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем“ із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення“.

МЕТРО: „Геройська бригада“. „Веселе шалення“.
МІРАЖ: „Певні“.
МУЗА: „Відень-Льондон“.
ПАКС: „Королева джунглів“.
ПАЛЯС: „Трафальгар“
РІЯЛЬТО: „Матура“.
РАЙ: „Тато жениться“.
СВІТ: „Клопоти спортовця“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости“ і ревія Рефрена.
ТОН: „Шаржа легкої бригади“.
УТІХА: „Орел летить до Китаю“, ревія „Торги життя“.
ХИМЕРА: „16-літка“ з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Китай“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 16. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.15 Камер. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Пісні й арії, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон музика, 17.30 Спів, 18.30, 19.00 Два форт., 19.25 Циг. музика; ВІДЕНЬ 17.30 Австр. сучасна форт. музика, 19.25, 20.00 Австр. мельодії і пісні, 21.00 Алегро із мото перпетуо, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 16.00 Музика, 18.00 Враження з подорожі по Мароку, 18.20 Солісти, спів, форт., 19.00 Розр. музика; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Таіс“ оп. Масенета. МІНХЕН 10.00 Нар. пісні, 16.00 Солісти, 17.00, 18.00 Орхестра, солісти; ПРАГА 18.05 Пісні й танки, концерт солістів, 21.25 Форт. квінтет а-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.03, 19.30, 19.45 Спів, 20.30, 21.00 Камер. музика, 21.45, 22.00 „Ля фабль де Перет“ оп. Гранжана; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Скрипка.

Пятниця, 17. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.00 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Концерт орх., форт.; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Хор. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 13.00 Циг. музика, 17.00 Танк. музика, 18.30 Скрипка, 19.30 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15, 17.00 Для дітей, 17.25 Форт. тріо, 19.30 Музика та пісні ріжних народів, гутірка з муз. ілюстр., 20.05, 21.00 „Ганс Гукебайн“ ком. Блюменталя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00 Розр. музика, 20.10 Веселий вечір, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.53 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Орг., 17.00, 18.00 Вок.-муз. концерт, 19.00, 20.00 „Німецький романтизм“, концерт орх., хору, солістів, сопр., тенор; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: літні пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.45 Спів, 20.15 Діальог, 20.30 Словно-муз. авд., 21.00, 22.00 Франція у пісні, розр. програма; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00, 22.00 „Контрольор спальних вагонів“ оперетка Аледжіяні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 16. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Давні класики, муз. поранок для гімназій. 11.40 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, **12.15 Домашня птиця у селянському господарстві, гутірка в українській мові виг. дир. Орест Радловський,** 13.55 Популярна музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Хоральний концерт з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 На сідельці мотоцикла, гутірка для старших дітей, 16.15 Твори на два форт., 16.45 „Сліпці, що бачать“ репортаж із Лісок, 17.00 Весела пісенька — розр. концерт: орх., хор ревелерсів, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Із ліро́ю поперез Татри, фейл. Генр. Збежховського, 18.10 Ол. Бородін, гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Каспро Карлінський“ драма Вол. Сирокомлі, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортов вістки, 20.00 „Рік 1885“. Найновіші танки, грані в Театрі Ріжнородностей у Варшаві на балях, маскарадах і городах мінер. вод. 20.45 Вечірній денник, 22.55 Хліборобські вістки, 21.05. „Рік 1937“. Найновіші танки, грані в ревіях, фільмах і дансінгах. 21.45 Оповідання Ел. Ожешкової. 22.00 Спів. рецітал Л. Левіцької, у супр. форт., 22.30 Ол. Тансман: Суіта — Дівертісман, гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 17. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Заручини в Чорнолісі“, 11.40 Фельдеші: Віольончеля, гр.пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Айхгайм: Японський ноктюрн, гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Орх. концерт, 13.55 Рапсодії, гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова. Відповіди на листи, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Стравінський: Свято весни, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.42 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Сальонова музика. 16.45 Життя, як тому двацять століть, репортаж із Палестини. 17.00 Орх. концерт, 17.50 Чи бактерії хорують, 18.00 Туристичний інформатор, **18.05 Українські нар. і популярні пісні: міш. хор „Торбан“ під дир. Мик. Сидорака,** 18.25 Намисловський: Два танки, гр. пл., 18.30 Три знаки запиту, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки. 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., баритон, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Із оперетох, розр. концерт, музика, спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.45 Князь поетів (Верлен), 22.00 Скрипка, 22.25 Пісні Карменчіти (есп. нар. пісні), сопран. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

РАДІО В РЯТУНКОВІЙ СЛУЖБІ.

В розшуках совітського летуна Левоневського велику ролю сповняє радіо. Совітська експедиція заінсталювала на північному бігуні спеціяльну радіостацію. Завдяки діяльности радія, вже встановлено приблизно місце примусового осіду літака Левоневського. Численно розсіяні в полярних околицях совітські радіостації нав'язали між собою живий контакт.

Є надія, що Левоневський буде врятований, бо його літак засоблений у достаточну кількість споживчих продуктів, а крім того члени експедиції Левоневського мають з собою ловецьку зброю. Таким чином зможуть вони протриматись довший час заки прийде поміч.

ВЕЛИКИЙ ЛІТНІЙ КОНКУРС ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

Великий літній конкурс Польського Радія, призначений для тих абонентів, котрі за літні місяці слухали радіові авдиції, перейшов усякі сподівання. По кожній конкурсовій авдиції, в часі котрих співали найбільш популярні артисти, приходили до Польського Радія тисячі відповідей. У своїх відповідях радіослухачі встановляли чергу популярности співаків на підставі своєї оцінки. Це само давало право здобути одну з тисячі нагород, на першому місці авто.

Досі надійшло зверх 100.000 листів у цій справі. По всій імовірности найближчі дні принесуть нові зголошення. Загальне число конкурсантів перейде мабуть 150.000. Є це найбільш популярний радіовий конкурс, зорганізований в Европі.

БІРЖА.

Львів, дня 15. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·30, 89·48. Долари американські 5.29·50, 5.27·00. долари канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·52—290·80, Франки фр. 19·13—18·78, Франки швайцарські 122·05—121·25, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·10. Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·28—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·63—11·20, Марки нім. 132·00 — 125·00, Шилінґи австр. 98·50—96·50, Тель Авів 26·32—25·90, Марки нім. срібні 136·00 — 135·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 54·83, 55·60, 3 поз. інв. 1 ем. непот., 2 ем. 68·25, серія 83·00, 5 залізн. 58·00, 4 прем. дол. 38·50, 4 консол. 57·75, 57·50, 57·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 105·25. Цукор 34·00, Вугол 25·30, 24·50, Ліпльоп 52·50, Моджеїв 9·50, Островець 25·50, Габербуш 42·00, 43·50.

Львів, 14. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Централсоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладування.

Пшениця одн.	26·75—27·75
Пшениця зб.	26·25—27·25
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	17·00—17·50
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·00—18·50
Овес легко задощ.	17·50—18·00
„ незадощ.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	24·00—24·50
Кукурудза червона	25·50—26·00
Ріпак	56·00—56·50
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	43·00—44·00
Гречка	15·00—16·00
Конопляне сімя	32·00—33·00
Соняшникове сімя	34·50—35·00
Просо	15·00—16·00
Фасоля Корона руч виб. з міш.	49·00—50·00
„ Гізен „ „ „	38·00—40·00
„ Шмальцівка „ „	29·00—30·00
„ Цукрівка „ „	26·00—27·00
„ Краса рафована	22·00—23·00
„ Біла (дяфоненраф)	22·00—23·00

Пшениця подешевіла на 25 сотиків. Тенденція слаба.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 15. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця	4—4·10 зол.

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Заходом Кружка „Рідної Школи“ в Зборові і за дозволом адміністраційної влади переведено в дні 19. серпня ц. р. публичну збірку по вулицях міста Зборова. Зібрано 28 зол., які призначено на ремонт будинку 7-кл. приватної школи „Р. Ш.“ в Зборові. — Старшина Кружка „Рідної Школи“ в Зборові.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.